

Правни континуитет кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. Кривичног законика ("Службени гласник РС", број 121/2012) са кривичним делом злоупотреба службеног положаја из члана 359. Кривичног законика ("Службени гласник РС", бр. 85/2005 ... 72/2009)

Издавањем злоупотребе положаја и кривице одговорног лица у посебно кривично дело из члана 234. Кривичног законика ("Службени гласник РС", број 121/2012), задржан је јасан правни континуитет са кривичним делом злоупотреба службеног положаја из члана 359. Кривичног законика ("Службени гласник РС", бр. 85/2005 ... 72/2009), јер је радња извршења остала иста.

Противправност имовинске користи битно је обележје како кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. Кривичног законика, тако и кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. Кривичног законика, јер је противправност обележје општег појма кривичног дела (члан 14. Кривичног законика).

Из образложења:

Бранилац окривљеног поднео је захтев за заштиту законитости против правноснажног решења због повреде закона из члана 439. тач. 1) ЗКП, указујући да између кривичног дела из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, које је окривљеном измењеном оптужницом стављено на терет, и кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, које му је иницијалном оптужницом стављено на терет, не постоји правни континуитет.

По оцени Врховног касационог суда, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног је неоснован.

Одредбом члана 359. став 1. КЗ ("Службени гласник РС", бр. 85/2005 ... 72/2009), прописано је да извршилац кривичног дела злоупотреба службеног положаја може бити службено или одговорно лице, које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем границе свог службеног овлашћења или невршењем своје службене дужности, прибави себи или другом физичком или правном лицу какву корист, другом нанесе какву штету или теже повреди права другог.

Дакле, учинилац кривичног дела из члана 359. КЗ може имати својство службеног или својство одговорног лица.

Изменама и допунама Кривичног законика од 24.12.2012. године, објављеним у "Службеном гласнику РС", број 121/2012, кривично дело злоупотреба службеног положаја је "подељено" у два кривична дела. При томе, деоба је извршена према својству учиниоца и овлашћењима која им припадају, и то на кривично дело злоупотреба службеног положаја кажњиво по члану 359. КЗ и кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица кажњиво по члану 234. КЗ.

Кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ измењено је само утолико што су у делу одредбе става 1. брисане речи "или одговорно", те од наведених измена извршилац овог кривичног дела може бити само службено лице. Истовремено, одредбе које се односе на злоупотребу

положаја и кривицу одговорног лица, овим изменама издвојене су у посебно кривично дело – кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, чији је заштитни објекат привредно пословање и имовина у том пословању, при чему је радња кривичног дела остала неизмењена.

Дакле, наведеним изменама, у Кривични законик је унето кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица, које задржава јасан континуитет са кривичним делом злоупотреба службеног положаја у случају да се као извршилац јавља одговорно лице. Увођење кривичног дела из члана 234. КЗ је последица потребе да се направи разлика између одговорног и службеног лица, јер је кривично дело из члана 359. КЗ у потпуности изједначавало службено и одговорно лице, иако су имали различита овлашћења, у различитим областима.

Како кривично дело из члана 234. КЗ, и поред наведених разлика, у свом законском опису има иста обележја као и кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, и то пре свега радњу извршења, то је јасно да наведеним изменама није извршена декриминализација злоупотребе положаја службеног лица, већ је само сужена криминална зона у односу на раније одредбе.

Стога нису основани наводи захтева, којима се указује да између одредбе члана 359. КЗ, која је важила до 15.04.2013. године, и одредбе члана 234. КЗ, која је ступила на снагу 15.04.2013. године, не постоји правни континуитет инкриминације и да се ради о потпуно новом кривичном делу.

Неосновани су и наводи захтева којима се указује да је за постојање кривичног дела из члана 234. КЗ нужно да је прибављена имовинска корист противправна, док за постојање кривичног дела из члана 359. КЗ противправност прибављене користи није потребна, а што према ставу браниоца такође указује да је кривично дело из члана 234. КЗ ново кривично дело и да нема континуитет инкриминације са кривичним делом из члана 359. КЗ. Чињеница да је имовинска корист у члану 234. КЗ опредељена као противправна, доприноси само прецизности норме, обзиром да је имовинска корист и пре измена Кривичног законика морала бити противправна, јер је противправност обележје општег појма кривичног дела.

Стога је Врховни касациони суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, на основу члана 491. став 1. ЗКП, одбио као неоснован.

(Сентенца утврђена на седници Кривичног одељења 12. септембра 2014. године).